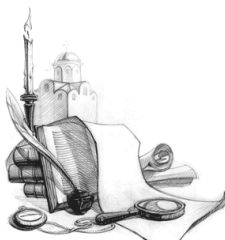

Збірка наукових праць
ПРОСВІТИТЕЛІ ТА СПОВІДНИКИ
ПОДІЛЬСЬКОЇ ЗЕМЛІ:
ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

до 1020-річчя Хрещення Русі
15-річчя Хмельницької єпархії УПЦ

з благословення
Високопреосвященнішого АНТОНІЯ
Митрополита Хмельницького і
Старокостянтинівського

30 жовтня 2008 р.
м. Хмельницький

Голови редакційної колегії:

Високопреосвященніший Антоній,

митрополит Хмельницький і Старокостянтинівський

Білий Л.Г., директор Хмельницького інституту МАУП

Редакційна колегія:

Барабаш-Тимофієва О.П., завідувач відділом соціально-виховної роботи ХІ МАУП; *Гундерук Л.М.,* кандидат психологічних наук, завідувач кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін ХІ МАУП; *Дацюк О.А.,* завідувач кафедри українського православ'я і теології ХІ МАУП, секретар Хмельницької єпархії УПЦ; *Причишин С.М.,* викладач кафедри українського православ'я і теології ХІ МАУП; *Парандій В.О.,* старший викладач кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін ХІ МАУП.

Рецензенти:

Земський Ю.С., кандидат історичних наук, доцент. (Хмельницький національний університет)

Трембіцький А.М., кандидат історичних наук. (Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України Національної академії наук України)

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Хмельницького інституту
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол №2 від 15 жовтня 2008 р.)*

Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Просвітителі та сповідники Подільської землі: історія та сучасність». – Хмельницький: Видавництво Хмельницького інституту МАУП, 2008. – 100 с.

До даного видання включені доповіді та тези доповідей, а також додаткові матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Просвітителі та сповідники Подільської землі: історія та сучасність», яке відбулося 30 жовтня 2008 року у м. Хмельницькому на базі Хмельницького інституту МАУП.

Для науковців, викладачів, учителів, студентів та усіх, хто цікавиться вітчизняною культурою та історією.

Зважаючи на свободу наукової думки редакційна колегія не редагувала матеріали. За зміст статей несуть відповідальність автори.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом
Хмельницький інститут МАУП, 2008

© Автори статей

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО

<i>Високопреосвященніший Антоній, Митрополит Хмельницький і Шепетівський. Хмельницька єпархія – погляд в історію та сучасність.....</i>	4
<i>Білий Л., директор Хмельницького інституту МАУП. Християнські цінності в освіті і вихованні.....</i>	10

ДОПОВІДІ

<i>Синицын В. О целостном восприятии исторических аспектов и источников изучения духовной жизни региона.....</i>	12
<i>Блажевич Ю. Високопреосвященніший Іоанікій (Никифорович-Полонський) та його діяльність по відродженню православ'я Поділля в кінці XVIII – на початку XIX ст.....</i>	14
<i>Білошицький С. Криза духовних основ та світоглядних орієнтирів сучасного українського суспільства.....</i>	20
<i>Івановська Т. Митрополит Володимир: пастир, вчитель, патріот.....</i>	29
<i>Кньовець С. Церква і патріотизм.....</i>	30
<i>Холодюк Г. Митрополит Вінницький і Могилів-Подільський Макарій. Його життя-служіння церкві.....</i>	34
<i>Єсюнін С. Храми військового відомства міських гарнізонів Подільської губернії наприкінці XIX – початку XX ст.....</i>	37
<i>Єфимчук М. Бакотський Свято-Михайлівський печерний монастир.....</i>	44
<i>Пісоцький Р. Християнський храм, біблійські свідчення. Історія храмовбудівництва на Сході та у Київській Русі.....</i>	45
<i>Дацюк О. Протоіерей Михайло Якимович Орловський – дослідник давньої Подолії.....</i>	50
<i>Різничок Т. Всесвітнє значення трудів Св. Рівноапостольних Кирила та Мефодія в розвитку основ слов'янської писемності.....</i>	54
<i>Шматлай О. Св. Князь Ярослав Мудрий і його бібліотека.....</i>	60
<i>Козельська Г. Святий преподобний Нестор літописець – перший християнський письменник Київської Русі.....</i>	66
<i>Причишин С. До 70-ти річчя мученицької смерті першого вікарного Єпископа Проскурівського Валеріана (Рудіча) – новомученика Поділля.....</i>	73
<i>Олійник В. Релігійні свята в контексті виховання у практиці церковнопарафіяльних шкіл Київської й Подільської губерній (кінець XIX ст. – початок XX ст.).....</i>	78
<i>Барабаш-Тимофієва О., Парандій В. Християнські цінності як основа виховання молоді у сучасній українській родині.....</i>	83
<i>Митягина С. Религиозные мотивы и искания в жизни и творчестве Этель Лилян Войнич.....</i>	87
<i>Шиманська О. Погляди В.В. Зеньковського в контексті гуманістичних тенденцій сучасної педагогіки.....</i>	93

МИТРОПОЛИТ ВОЛОДИМИР – ПАСТИР, ВЧИТЕЛЬ, ПАТРІОТ

Наш інститут з 2003 року носить ім'я Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира, проте далеко не всі знають про життя і діяльність цієї непересічної особистості, нашого сучасника.

Митрополит Володимир (Віктор Маркіянович Сабодан) народився 23 листопада 1935 року в с. Марківці Летичівського р-ну Хмельницької області в родині селянина. Ще з дитинства Владика обрав свій життєвий шлях – служіння Богові і людям. Отримав ґрунтовну богословську освіту (Одеська духовна семінарія, Ленінградська духовна академія, аспірантура Московської духовної академії), захистив кандидатську та магістерську дисертації, має докторський науковий ступінь.

Владика – талановитий церковний діяч, педагог, дипломат, вчений. Він викладав в Одеській духовній семінарії, був ректором Московських духовних шкіл – академії та семінарії (у часи, коли в СРСР існували тільки 2 православні духовні академії – в Москві та Ленінграді). Авторитет Митрополита Володимира дуже великий і за кордоном – він працював у ЮНЕСКО, на Конференціях Європейських і Церков, у Всесвітній Раді Церков; він – академік та почесний доктор престижних міжнародних інститутів, академік Академії інформації при ООН, Міжнародної кадрової академії Ради Європи ЮНЕСКО. Як видатного церковного лідера було обрано Почесним головою Оргкомітету ООН щодо святкування 2000-річчя Різдва Христового. У 1992 р. Блаженніший Володимир став першим соборно, вільно, демократично, відповідно до церковних та етичних норм обраним Предстоятелем Української Православної церкви. За роки його предстоятельства українське Православ'я досягло могутнього злету, стало провідною силою в суспільстві, набуло величезного морального авторитету. Завдяки старанням Владики в Україні, яка перебуває на шляху духовного відродження, збільшується кількість церковних громад, відкриваються нові храми; Церква через свої благодійні програми та акції активно впливає на суспільство, сприяє гуманізації його пріоритетів, оптимізації соціального клімату; зростає робота з майбутнім нації – молоддю.

Митрополит Володимир – людина високої культури, багатогранних душевних обдарувань і разом з тим – євангельської простоти та смирення; його стиль керівництва – максимальна близькість до народу, тісне спілкування з ним. Владика має світську юридичну освіту, володіє французькою мовою, пише вірші, є автором багатьох наукових богословських праць.

В одній невеликій статті неможливо передати розмаїття і глибину духовного світу Митрополита Володимира, значення його пасторської діяльності. Розповідь про Владика хочеться закінчити цитатою з одного його

звернення до студентської аудиторії, що яскраво характеризує духовну і житейську мудрість Первопастира української землі: “Життям своїм, працею, молитвою, знанням, загальним розвитком зміцнюйтесь й удосконалюйтесь, щоб життя ваше було і корисним, і радісним... Любіть свій народ, його прекрасні традиції, вивчайте його історію. Виховуйте себе естетично. Світ щиро наділений красою. А вона багатолита: це і добрий погляд, і м’якість інтонації, і душевна чуйність. Краса – це рух хмарин, це квітка у склянці, звуки рояля, вірші, картини... Любіть свою Батьківщину, бо це так природно, як любити свою рідну матір. І моліться, щоб Бог дарував мир і розквіт нашої країні, щастя і добробут нашому народові, а нам – сил служити їм до останніх днів своїх.”

Студентський та викладацький колектив пишається тим, що інститут носить ім’я нашого славетного земляка, людини світового визнання, який своїми молитвами оберігає духовний світ українського народу.

Протоієрей Степан Кньовець
Священик Хмельницької єпархії Української Православної Церкви

ЦЕРКВА І ПАТРІОТИЗМ

Любіть наш народ, чесно і з гідністю виконуйте свій громадянський і патріотичний обов’язок.¹

З самого початку існування Церкви Її відношення до патріотизму та націоналізму часто ставало каменем спотикання для світської влади, фактором напруження відносин Церкви та держави. А останнім часом дуже часто чуються закиди в сторону Церкви про непатріотизм, недбалість до національного питання і т. д. В зв’язку з цим приходиться раз по раз повертатись до цієї теми.

Відношення різних релігійних організацій до даного питання коливається від космополітизму, коли рахують себе “громадянами світу”, до крайнього націоналізму, коли нація ставиться навіть на перше місце у віровченні. В цьому ряду окремо стоїть відношення Свідків Ієгови до патріотизму. В їх віровченні закладено те, що в них одне громадянство – підданство “Божому урядові”, тобто Свідкам Ієгови. Всі останні, хто не є Свідком – член світу Сатани. Цей світ Сатани, як вказують самі Свідки, складається з:

1. “фальшивої релігії”,
2. “політичних урядів”,
3. “комерційної системи”. [1, с. 209-210].

¹ Новая милость Божия. (Слово перед началом нового учебного года, произнесенное в Академическом храме в 1978 г.) // Владимир (Сабодан), Митрополит Киевский и всея Украины. Слова и речи.- К., 1997.